

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

HATÁRŐR

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Magyarüldözés Péterváradon.

Hireink között megirtuk már a napokban néhány ujvidéki magyar embernek abbéli panaszát, hogy mert Péterváradon, az utcán, fényes délben hangosan és magyarul beszélgettek, egy pétervárad-i „rendőr” bekísérte őket a pétervárad-i rendőrséghez s amellet — utközben — mint magyarokat folyton szidalmazta. Minden bizonytalannal nem azért, hogy — szórakoztassa őket.

A hirt, amint azt annak idején szintén megirtuk, hihetetlennek jeleztük. Mivel azonban azóta közel egy hét telt el és pedig anélkül, hogy Péterváradról bárki csak egy sornyi cáfoló írást is kapott volna, ennél fogva most már ezt a panaszt alaposnak és valóznak tekintjük.

Mert végtére egy hét teljesen elegendő arra, hogy az Ujvidék és Pétervárad között fennálló kedvező közlekedési viszonyok mellett ilyen panasz a pétervárad-i városi hatóságoknak fülelhez eljusson.

Ha pedig a szóbanforgó panasz tény, akkor azt lehetetlen lapunknak ezen a helyén is szóvá nem tennünk. Lehetetlen annyival inkább, mert az efféle inzultus nem az első. Tavaly ilyenkor, hasonlóan magyar színészekkel szintén megcselekedte ezt a dicső működést a pétervárad-i rendőrségnek egyik-másik vitéze. S megcselekedte úgy, hogy tudomásunk szerint ezen vitézkedése miatt egy kis hajszála sem görbült meg. Amint mindeddig nincsen semmiféle bántódása a mostani eset hőseinek is.

S ha csunya az, hogy efféle inzul-

tusok Péterváradon éppen az ilyenek mezakadályozására hivatott hatósági közegek részéről megtörténhetnek, még esunyább eljárás az, hogy ezeknek a vitézkedő frátereknek az ugyanerre szintén hivatott azon előjárók részéről is, akiknek élén Nemes Antal polgármester, voltaképen tehát egy magyar ember áll, egy piciny feddő szóban sincs részük. Legalább a nyilvánosság ily megtorló intézkedések megtörténtéről nem tud semmit.

Legesunyább azonban mégis ezekenél az eseteknél az a körülmény, hogy a pétervárad-i „rendőrség” nagylegényei, akkor midőn oktalanul gyűlölködnek a magyarokra, akik nekik hazát és szabadságot ajándékoztak, — éppen *ujvidéki magyarokat* szemelnek ki, magyargyűlöletük médiumául. Magyarokat éppen abból a városból, amelyből ugyyszólván élnek. Sőt vagyonosodnak a pétervárad-iak.

Amit most mondottunk, annyira köz-tudomásu, hogy bizonyításával csak olvasóközönségünket terhelnének.

Jóakaróját és kenyéradó gazdáját vagy közönségét pedig még a kutya is megbecsülni szokta. Hogy ennyi erkölcsi tudása a pétervárad-i hatóságoknak és hatósági közegeknek nincs — valóban szégyenletes.

Mi azonban nem elégedünk meg azzal, hogy a pétervárad-i hatóságoknak és hatósági közegeknek ilyes magatartását csupán megérdemelt méltatásba részesítsük.

Ebbe a dologba bele kell szólnia Ujvidék város törvényhatóságának is akként, hogy Pétervárad város hatósá-

gánál elégtételt keressen. Elégtételt keressen különösen azért, hogy ekként hasonló eseteknek ismétlődését megakadályozzuk.

Az elégtételkeresés kötelessége Ujvidéknek, az elégtételadás kötelessége Péterváradnak.

S mi hisszük, hogy a szomszédos jó viszony, valamint gazdasági összeköttetésünk békéje érdekében mindez mentül előbb meg is fog történni!

Imperialis magyar politika.

Irta: Kalmár Antal. dr.

A Balkánon követendő politika tekintetében Magyarország közvéleménye teljesen tájékozatlan, s itt éppen úgy nem látnak tisztán, amint nem látnak országgyűlési körökben sem. Hihetetlen fölületesség és nemtörődömség van ezen a téren, s nemcsak néma szemlélői vagyunk Bécs keleti politikájának, de tökéletesen nem tudjuk magunkat még abban sem tájékozni, hogy a bécsi politikában mi szolgál a javunkra és mi nem.

És még egyet: a magyar nemzetnek az a balkánbeli politikája, amelyet mi kontemplálunk, s amelynek szárnypróbálgatása alábbi cikkünkben: Nagy-Szerbiában jut legelsőbbben is kifejezésre: a legszorosabban is összefügg a horvátkérdéssel, s megdönthetetlen ama meggyőződésünk, hogy a vulkanikus nagyhorvát törekvéseket csakis ezen a módon lehet nemcsak ellensúlyozni, de teljesen le is törni. Itt tisztán kell látni, a magyar nemzet politikájának teljesen

A ki az igazat keresi.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Irta: Bródy István.

Szép szál ember volt Garas Márton nagy, hatalmas, szélesvállu. Legénykorában az egész falunak asszonynevét bolonddá tartotta. A lányokat hitegette, menyecskéket csalogatta. Szeretett a tilosban járni és nem egyszer betörték a fejét, a mikor egy-egy békés polgár háza tája körül ólálkodott. — Csak ennyi hiba volt a Garas Márton becsületén és ez a hiba is erénynek tünt fel a csopaki asszony nép előtt, nem is beszélve arról, hogy a Marci fiu nem szerette az italt, nem ült hajnalig a korcsmában mint a többi legények, sőt a malom alatt sem kapta rajta a huszonegyesen sohasem a főtisztelendő ur, a ki az erkölcs felszentelt öre volt a faluban és nagyon elítélte azokat, a kik kártyáznak vagy isznak, hát még azokat, a kik szeretőt tartanak.

Könnyű volt a tiszteletes urnak, ő utána nem leselkedett senki. De még ha észrevették is, hogy csinos gazdasszonyt tart, meg hogy a jó bornak, kártyának sem ellensége, olyankor, ha városi urak kiruccantak hozzá, nem szólhatott rá senki se! Uram Isten a tiszteletes ur! no

csak az kellene. A mikor az öreg Garas Ábris meghalt, a két fiu Marci meg az öcsce Jóska, aki ép' akkor került haza katonáéktól, nem akarta eldarabolni a kis hagyatékot, nem akarták megosztani azt a pár hold földet ami maradt, hanem úgy határoztak, hogy egy fedél alatt maradnak, továbbra is együtt közös erővel folytatják a gazdálkodást.

Csak hogy baj volt ám, asszony nélkül türes volt a ház, elkallódott a majorság, ezt megéreztek mind a ketten, asszony kellene a házhoz, mondta Jóska a fiatalabbik, igen ám, csak hogy melyikünk hozza, te vagy az édesebb Marci bátya! neked kell elkezdeni! Így is történt, három hét múlva a szomszéd község legszebb leányát hozta haza Marci.

II.

Aratás volt, bőséges aratás, a falu öregjei sem emlékeztek még ilyen termésre, a Garasék földjén embernyi magas rozs hullámozott, kora hajnalban állt neki a két testvér és késő estére csak a feléig jutottak. Nem mintha kevés lett volna a munkás kéz, mert egy holdon három annyi termett, mint máskor. Már régen csillagos este volt, a mikor még javában kötötték a kévét, rakták a kereszteteket. A lány nyári éjszakában

oda hallatszott az urasági aratók vidám nótázása, a kik ott vetettek maguknak ágyat a kazal tövében. Jó meleg levest hozott a Marci felesége. A két testvér mőhon fogyasztotta el, azután ők is leheveredtek ott kint a tarlón, hogy rövid nyári éjszakát keresztül pihenjék. Az asszonyt hazaküldték, Marci féltette a feleségét, hogy az éjjeli harmat tán megárt neki, egye lelkem haza. Nyoszolyába van a te helyed! Az asszony maradni akart. De csak eregy haza galombom! A kis porontyunkat ne bizd idegen kézre! Még megtalálják rontani. Az asszony elindult, nem ellenkezett.

III.

Éjfél után két óra tájt lehetett, a mikor Marci nagy kutyavonításra felébredt, talpra ugrott a kaszáját a vállára kapta, körülnézett a kereszték között, hogy nem-e jár ott valami dézsma népség, minden csendes volt. Csak a kutyák ugattak, vonítottak a falu alatt. Az arató cselédek még javában horkoltak. Marci is visszament a fekvőhelyére, de álom sehogy sem akart már a szemére jönni. Nem tudott elaludni. Jóska te! Alszol? Az öcsce nem felelt. Marci újra kiáltott, most már erősebben. Héj! Jóska! Tán már pitymallik is, nem felelt senki sem a

„WALTHAM“

A LEGMEGBIZHATÓBB
ZSEBÓRA
KIZÁRÓLAGOS ELÁRUSÍTÓ

Regényi István

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, LÁT-
SZERÉSZ, VÉSNÖK. Leg-
nagyobb raktár arany,

ezüst és drágakő ékszerekben, látszerekben, cikkekben legdusabb ohinal ezüst raktár.

megfordulni, s a belső horvát-kérdést — külső politikával megoldani.

Nagy-Szerbia.

A keleti kérdés azért vinarteltett felhő még mai napig is Európa fölött, mert nem elég, hogy a Balkán-félszigetnek sok a gazdája: de még több akar lenni. Eddig gazda ott: a szerb, a román, a bolgár, a török, a görög, a macedón-albán, a montenegrói és az osztrák. Új gazda akar ott még lenni: az orosz, az olasz, a horvát, — és több gazdaságot akar szerezni az osztrák.

Az igazság azonban az, hogy a Balkán-félsziget a független Balkán népeké legyen, s ne kanalozzon ott se az orosz, se az olasz, se a sváb, de nincs ott keresni-valója a horvátoknak sem.

Történeti, földrajzi és etnografiai igazság, hogy a Balkán-félsziget felső részén és derekán három hegemon népek kell lenni: a szerbnek, a románnak és a bolgárnak. Ezek közül Románia már konszolidált független királyság, Bulgáriának még föl kell szabadulni a török vazallusság alul, Szerbiának pedig még magához kell csatolni azokat a balkán-félszigeti országokat, ahol szerbek laknak. Ennélfogva e két utóbbi balkán-félszigetbeli hegemon államnak a kialakulása még mindig a jövő bizonytalan méhében fekszik.

Nagy-Románia (Erdély nélkül) már megvan, Nagy-Bolgárország meglesz, de ami bennünket magyarokat legközelebről érdekel: mi lesz Nagy-Szerbiával, mint kialakuló dől-szláv királysággal? Készen van-e ennek az ortodox délszláv királyságnak kialakulására a történelmi, az etnografiai és a politikai út, s ezt a kialakulást előmozdítani vagy akadályozni kell-e a magyarság politikájának?

Elsőrangú politikai kérdés ez, s tekintve azt a szörnyű irányt, amelyen a magyar politikát a bécsi vontató-kötelen vezetik: foglalkoznunk is kell vele.

Nagy-Szerbiának, mint ortodox délszláv királyság kialakulásának meg van a maga politikai kényszerűsége és hatóereje. Ugyanis a Balkánon Románia 131 ezer négyszög kilométer területével éppen úgy megtalálhatja a természetes és szűkséges államéleti elhelyezkedést, amint megtalálhatja azt Bulgária is a maga 97 ezer négyszögkilométer területével, de nem találhatja azt meg Szerbia csekély 48 ezer négyszögkilométer területével és harmadfélmillió népével — szemben amazoknak 5—6 milliónyi népességével. Ebben a nagy hátramaradottságában Szerbia és politikája a természetes államfejlődéshez megkivántató nyugodtságot mindaddig nem fogja megtalálni, míg Romániának és Bulgáriának területi és népes-

szavára. Hol lehet ez a fia? És elindult keresni a keresztnek között, sehol sem találta. Tán csak nincs valami baj odahaza? Ez jutott az eszébe, hogy az öcsöcsé eltűntén gondolkodott. A porgacsom! A fiam! Talán beteg lett! Talán az asszony! A kutyák csak egyre ugattak, Marci sietve indult a falu felé. A kertek alatt ment. Ugy hamarabb hazaérhet. De hiszen nem olyan messze volt máskülönbben sem. Már messziről látta, hogy mécses ég az első szobában. Rosszat sejtet! Baj lehet otthon! Még jobban sietett. A fiára gondolt, arra a másfél éves kis apróságra, hogy tán annak esett valami baja, talán egy szekér alá kerül, vagy megharapta a kutya? Nem tudta elgondolni, hogy mi történhetett? A mint a küszöbíg ért, egyszerre csak mintha gyökeret vert volna a lába, nem tudott tovább menni. Nem az ő fia te bolond, a te fiad ez a nagy lurkó! A mi kettőnk fia! Marcinak elöntötte a vér az agyát.

Megállt a szive verése. Többet egy szót sem hallott. Megszédült. Neki bukott az ajtó-félfának.

A mikor újra kinyitotta a szemét, már fényes nappal volt. A nap vakítóan sütött, de ő előtte szürke volt minden. Nem látott semmit. Mintha hályog borult volna szemére, meg az agyára is. Nem tudott egy értelmes mondatot kinyögni. Csak zagván beszélt össze vissza: A fiam! Nem az én fiam! Ellopták a fiamat! Ki adja vissza? Megölték a fiamat! Az emberek a mezőn összeszegtak:

Garas Mártonnak is meghibbant az esze!

ségi viszonyaival szemben — a balkáni hamupipóke sorsára van kárhóztatva.

Ez megoáfolthatatlan állampolitikai igazság. Ezeknek az igazságoknak pedig az a természetes folyománya, hogy Szerbia: Nagy-Szerbia akar lenni Nagy Szerbia azonban csak akképen alakulhat ki, ha a jelenlegi anyaországához hozzácsatolódik a legkultúrálisabb szerb föld: O-Szerbia és még egy másik szerb terület: Bosznia és Hercegovina. Ezekkel a területekkel megnövekedve: Szerbia területileg is, meg népesség tekintetében is egyenrangú állammá válnék a másik két balkánbeli hegemon állammal.

Azonban Bosznia és Hercegovina! Egyelőre ez a kérdésnek legfőbb kiugró pontja, mert erre a két országra a „sváb” tette már rá a kezét. Mi magyarok most nagyra vagyunk Andrassy ama hódító politikájával, amelynek kettős célját és eredményét aképpen állítjuk magunk elé, hogy:

1. Bosznia és Hercegovina okkupációjával egy szláv gyűrtnek a hazánk körül való kialakulását akadályoztuk meg;

2. éket vertünk két szláv ország: Szerbia és Montenegró közé.

Megállapítható azonban az a történelmi igazság, hogy a balkán-félszigeti hódító politika sem Andrassyé, sem a magyar nemzeté nem volt. A nyugati országait elvesztett bécsi udvar akviráló politikája volt az, s Magyarország ellenére Andrassynek államférfiúi genialitását csak eszéközül használta föl az udvar a politika sikeres kivitelére.

De ha már Bosznia és Hercegovina — az akadályok dacára — az ortodox délszláv királyság politikájának integráns részét alkotja: ez a két ország éppen ilyen integráns rész gyanánt szerepel egy másik kialakuló dől-szláv királyság, a katolikus Nagy-Horvátország politikájában is.

Mert két délszláv királyság akar kialakulni: egyik az ortodox szerb, a másik a katolikus horvát. A kialakuló Nagy-Szerbiának már ismerjük alkotó részeit, a szintén kialakuló Nagy Horvátország pedig állana a mai Horvát- és Szlavonországból, a hozzá csatolandó Dalmáciából, Bosznia és Hercegovinából és végül a Muraközéből.

Vitathatatlan, hogy a két délszláv királyság ezen az alapon inkompatibilis, mert mind a kettő ugyanabból a területekből, Bosznia- és Hercegovinából akarja birodalmának fundamentumait lerakni. Kétségtelen tehát, hogy a két politika így egymás mellett meg nem állhat. Vagy egyik — vagy másik. Reánk magyarokra nézve pedig az tartozik, hogy a kialakuló dől-szláv királyságot, ha a történelmi óramutatója odaér: a szerb, vagy a horvát néppel kell-e megcsinálnunk?

Vajjon mi történhetett vele? Hetet-havat összebeszél! Egyik pillanatban ordít, hogy megölték a fiát! A másikban már nevet és táncol! Derékon kapja a lányokat és forog velük, mint a bolond

Szegény Garas Marci!

IV.

Évek teltek, esztendő multak el azóta. Ezt a történetet is kevesen ismerik már Csopakon. Csak néha egy-egy lakzi alkalmával, vagy vasárnaponként, s a mikor az öreg asszonyok összeülnek régen mult időről beszélgetni, kerül szóra a Garas Márton esete.

A faluban pedig egy zavart tekintetű, kuszált hajú, lerongyosodott ember fordul meg néha, futva jön a lápos oldal felől és egyenesen a község házára tart. Egy kis ostor van a kezében azzal csápol jobbra balra, mintha lovat hajtana. A gyerekek az udvarra menekülnek előle: Jön a bolond Marci! Kiabálják.

És a bolond Marci, amint megállítja képzelt szekerét a község háza előtt, illedelmesen leveszi a kalapját és bekopog az ajtón.

Na mi lesz Marci? kérdi a bíró!

Az én dolgom iránt jöttem bíró uram, hogy mi is lesz hát most már én velem! Hogy mikor tanál rá bíró uram az én igazamra? Hogy mikor?

És be sem várja a feleletet kifordul! Ujra kezébe veszi a kis ostort és rohan vissza a lép felé, mintha négy ló huzná a kocsiját:

Gyi te! Gyi!

Ez az imperialis magyar politikának egyik kardinális pontja.

Kétségtelen, hogy a kialakuló Nagy-Horvátország megszűnne a Szent István koronájához tartozó birodalom alkotó része lenni, s így a kialakult horvát délszláv királyság (Boszniát és Hercegovinát kivéve) az utolsó kilométerig ősi magyar földről építené föl független királyságát. Ennek ellenében a szerb délszláv királyság a Száván túl maradna s aspirációi magyar földre nem terjednének ki. Így szembeállítva a két délszláv királyság jövődő célzait és területi aspirációit, nem lehet kétséges, hogy a magyar birodalom csak annak a nemzetnek a politikáját támogathatja, amelyik nem akar Magyarországtól egy talpalatnyi földet sem elvenni.

Nem feltétlenül szükséges ugyan, hogy Magyarország akár az egyik, akár a másik délszláv királyság kialakulását politikájával támogassa, de ha már támogatni kell: ebben az esetben az ortodox délszláv királyság kialakulását kell támogatnunk. Mert nem tekintve azt a nagy előnyt, hogy Nagy-Szerbia nem Magyarország földjéből akarja magát megalkotni: Nagy-Szerbia kialakulása örökre véget vetne a nagy-horvát álmodoknak. A kialakult Nagy-Szerbiak egyedüli letörője a délszláv nagy-horvát ábrándoknak, amelyek Magyarországra nézve mindig veszélyt rejtenek magukban. A nagy-horvátok a független Magyarország és a független Nagy-Szerbia közé ékelve, a tehetetlenség erejére lennének kárhóztatva, s aspirációjuk, hogy Magyarország testéből Nagy-Horvátországot hasítsanak ki: még álomnak is utópia volna.

Nagy-Szerbia kialakulásával pedig a Balkán megszűnne puszkaporos katlan lenni, s ami földolag: a Balkánon egyforma hegemon erők működnek. Nivellálódnak az országok ereje, a népek szabadsága, s helyre állana a XIX. század egyik legfőbb problémája: a Balkán egyensúlya, de egy csapásra megoldatnék a magyar szerbek nemzetiségi kérdése is.

Ezek pedig elsőrangú magyar birodalmi érdekek.

Szomoru jubileum.

A király otthagya kedvelt és hü magyarjait; otthagya a budavári rezidenciát; sietett vissza, oda, a hol jobban érzi magát. Ilyenformán nem királyok, hanem turisták szoktak utazni. És ha nem egy király, hanem más, közönséges halandó jubilál valamit: a házasságát, a foglalkozását, vagy bármiféle állapotát, okvetlenül nagyobb füstje van a dolognak. Sokkal nagyobb füstje.

Haragudott tehát. Rossz kedvében volt. Akként állította be a dolog látszását, mintha a jubileum jelentősége csak a plebsnek lehetne fontos, — de neki: a legkevésbé sem. Hát hiszen bizonyos, hogy a király, a ki negyven év óta viseli Szent István koronáját, melyhez képest a legdrágább panamakalap is értéktelen, izléstelen és pórtias fejlődő, — körülbelül megszokta már a koronázottság és fölkenység ingerét és neki nem is oly különös a dolog. Megszokta, beleélte magát és egy csöppet sem izgul annak elgondoltán, hogy nini, ma negyven éve lóháton ugrattam egy domb tetejére és kardommal királyi mulinékat hasítottam a levegőbe a négy világtáj felé . . .

Persze, a jó nemzet, az más! A jó nemzet másként vélekedik. Ünnepi érzések kiváltódását kémlerte jó eleve a fülledt politikai légkörben. Királyi manifestációkat várt. Jelentős nyilatkozatokat. Avagy legalább egy pohárköszöntőt, melynek sablonos és királyilag stiltelen mondatain el lehetett volna rágódni, spekulálni a legközelebbi . . . csalódásig.

A magyar politikai élet fejlődésének azaz: tengődésének fázisait ugyanis egy-egy csalódás fixirozza. Ez álomlátó és vakon remélő országban még mindig hisznek, még mindig valami csodát várnak, keleti fatalizmussal az emberek. Pedig tudhatnók, hogy ott, a hol a törvények sem érvényesülnek, ahol a jogok sem dominálnak, — ottan csudák egyáltalában nem történhetnek.

A másik feltűnő hidegülés a trónusnak szinte tüntetően barátiatlan hűvössége a trónörökös Ferenc Ferdinándnak szereplésében nyert pregnáns kifejezést. A mai lapok ugyan azt a mentegetőző hirt hozzák, hogy a felsége:

Höhenbe
sietve a
a spány
tősen
férjével
lyeken,
a nemz
Ferenc
ma is ör
mint a
vasuton
delután
utaztak
Szó
családi
királyt,
unokáit
nének,
szomjas
jában á
látni me
káim. S
gem,
furesán
leckéjét
nem tar
miatt
Ko
ma is c
zaját sz

Kin
ujvidéki
bírószágh

Ku
köztisz
alelnök
fiát: J
hangula
Öszinte
detes h
magyar
másfél
házáját
lett jeg

Uj
tásáról
lesz és
— mel
lővivőj
szerkes
lapja l
fogja
magát
Mi ner
szöveg
fősúlyá

K
születé
Hollán
kalmaz
mert a
cipőt l
Ujvidé
kesiter
holmiv
azonba
megsz
gos kö

F
vári g
unoká
össze
azzal
nak a
bizalm
nem si
száztiz
meg,
marad
bizalm
üdvoz
tanács
azonba
hogy
kimon
hatásl

K
ság pé
városi
az or
a hat

Hohenberg hercegnő miatt jött és ment oly sietve a trón örököse. A leendő királyné ugyanis a spanyol etikett szerint most még meglehetősen sor mögött következik és fenséges férjével nem lehetett volna együtt az ünnepélyeken, — mik különben sem voltak. Beadták a nemzetnek azt a romantikus gombócot, hogy Ferenc Ferdinánd és Hohenberg Zsófia még ma is örjögének egymásért és oly szerelmesek, mint a nászutasok. Hohenberg Zsófia kint a vasuton, a szalonkocsiban várta férjét, hogy délutánra visszatérjen ölelő karjaiba és ezért utaztak el oly sietősen.

Szóval, e jubiláris bajoknak igyekeznek családi és romantikus színezetet pingálni a királyt, mint nagypapát szerepeltetik, aki kis unokáitól akar bucsuzni, mielőtt nyaralni menne, — Ferenc Ferdinánd pedig egy csók-szomjas Romeó bizarr, de nem modern alakjában állítatják a nemzet kiábrándult és józanul látni megtanult szeme elé.

— Sietnem kellett, mert vártak az unokáim. Sietnem kellett, mer várt a kis feleségem, . . . nem hangzanak-e legalább is oly furcsán ezek a kifogások, mint az, a mikor a leckéjét nem tudó nebuló azt mondja, hogy nem tanulhatott, mert nem ért rá a disznótor miatt.

Komoly bajok vannak itten és a ki még ma is optimista, az aligha szereti és félti hazáját szívből igazán.

HIREK.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Weliacha János újvidéki járásbírói joggyakorlót az újvidéki járásbírószékhez aljegyzővé nevezte ki.

Kugler Béla kulai jegyző. Városunk köztisztelt polgárának, pártunk érdemes egyik alelnökének: *Kugler Ede* polgártársunknak fiát: *Kugler Bélát* óriási lelkesedéssel egyhangulag Kula község jegyzőjévé választották. Öszinte igaz örömmel regisztráljuk az öröndetes hirt, mert egyfelől egy derék újvidéki magyar család tagja kerül Kula község élére, másfelől a pezsgős báró és Récsyek szűkebb hazájában: Kulán egy kuruc negyvennyolcas lett jegyzővé megválasztva.

Új lapok Ujvidéken. Két új lap megindításáról értesülünk. Az egyik politikai irányú lesz és július 15-én fog megindulni. A lapot, — mely a radikális függetlenségi elvek zászlóvivője lesz, — egy kolozsvári újságíró fog szerkeszteni. — A másik egy hirdetési vállalat lapja lesz és „Ujvidéki Expres Ujság” címet fogja viselni. Ez a lap, mely akként hirdeti magát: „Ujdonság Ujvidék és környéke részére! Mi nem ivolt még Ujvidéken? Egy 8 oldalas szöveges ingyen újság!” a hirdetésekre fekteti fősúlyát. Ez a lap július 1-én indul meg.

Körözött tolvaj. *Uglik Isván*, újvidéki születésű és idevaló illetőségű tanoncz a zombori *Holländer József* cipőkereskedésben volt alkalmazva, defőnöke bizalmával csuful visszaélt, mert az üzletből apránként 1000 korona értékű cipőt lopott el. *Uglik Isván* a lopott holmival Ujvidékre jött és azt anyja segítségével értékesíteni akarta. A kereskedők, akiknél a lopott holmival házalt, feljelentették. *Uglik Isván* azonban valahogy neszét vette a dolognak és megszökött. A zombori rendőrség most országos köröztetését rendelte el.

Felsült a patriárka. *Letics György* temesvári görög keleti püspök, Brankovics patriárka unokaöccse, a tegnapi napra tanácskozáshoz hívtá össze a Temes-egyházmegyei szerb lelkészeket, azzal a céllal, hogy elítélve a kongresszusnak a patriárka ellen való állásfoglalását, neki bizalmat szavazzanak. A püspök terve azonban nem sikerült. A Temes-egyházmegyéhez tartozó száztizenkét lelkész közül alig negyven jelent meg, köztük kilenc szerzetes, a többi távol maradt. A terv az volt, hogy az értekezleten bizalmi nyilatkozatot fogadtatnak el, avagy üdvözlő iratot szerkeztének a patriárkának, a tanácskozásban résztvett radikális lelkészek azonban meghusították és mindössze az történt, hogy egy határozatot fogadtak el, melyben kimondták, hogy a kongresszusnak nem állbt hatáskörében elítélni a patriárkát.

Közigazgatási bizottság. A közigazgatási bizottság pénteken, a hó 14-én, d. e. 11 órakor ülés tart.

„Radikális 48.” *Kalmár Antal dr.* fővárosi író, a *Határőr* politikai főmunkatársa, az országos ismert kiváló közjogi író, ez a hatalmas, izzó magyar öserő Budapesten

„Radikális 48.” címmel hetente egyszer megjelenő politikai lapot indított, melynek első száma szombaton jelent meg. A magas irodalmi színvonalon álló lap a legazalsóbb radikális eszméket hirdeti. Bevezető cikkében a lap programjával a következő 13 pontot jelöli meg: 1. A perszonáluniós 48-as Magyarország. 2. Az általános titkos, községenkénti a magyar nyelv és írás tudásához kötött szavazáson alapuló népparlament. 3. Az önálló vámtérület és az önálló jegybank felállítása 1908. januarius első napjára. 4. Az önálló magyar hadsereg; addig is, míg az meglesz: a magyarul beszélő kiegészítő magyar hadsereg. 5. A kötelező ingyenes állami népoktatás. 6. A progresszív adóztatás és hogy a paraszt ne fizessen háromszor nagyobb földadót, mint a mágnás. 7. A felségjogok teljes átalakítása és nemzeti jogokká való tétele; amíg ez meg lesz: alkotmánybiztosítékok. 8. A monárkikus formába öltöztetett köztársaság. Páldá rá: Angolország. 9. A főrendiház teljes átalakítása. A vármegyék választottjai üljenek benne. 10. A hitbizományok eltörlése, a latifundiumoknak megváltása, és kötött parasztbirtokká való átalakítása, esetleg a parasztnak törvényes kényszer útján való bérbeadása. 11. Parasztbirtokokká alakítandók át a szekularizált főpapi javak is. 12. A birtok maximum. Egy embernek uting elég 500 hold föld. 13. A magyar vármegyék visszavívása a horvátoktól. A minden tekintetben érdekes és tartalmas lap előfizetési ára egy évre: 12 korona, 1 hóra 1 korona. A lap főszerkesztője: *Kalmár Antal dr.*, felelős szerkesztője: *Horváth Jenő* fővárosi törvényh. biz. tag, a Józsefváros volt 48-as jelöltje.

Halálos verekedés. A Ferenc-csatornán tegnapelőtt fával megrakott uszályokat vontattak. A vontatást végző munkások közül kettő: *Dragunovits Mita* és *Pachinszki Pál* összeszólkkozott, csak hogy *Dragunovits Mita* az összeszólkkozással nem érte be hamarosan a tett mezejére lépett. Felkapott egy dorongot és azzal ütötte-verte társát, ki önvédelemből kést vett elő és *Dragunovics Mitát* oly szerencsétlenül szurta meg, hogy annak ütőerét keresztülvágta. Rövidre rá *Dragunovics* elvezetett a kórházba szállították, hol az ügyesség intézkedésére felbontolták. *Plachtinszki Pál* a rendőrségnél önként jelentkezett és tettének okául *önvédelmet* emlit. *Vései Elek* rendőrkapitány, a bűnügyi osztály vezetője *Plachtinszki* ellen az előzetes letartóztatást elrendelte.

Öngyilkos gimnazista.

Urbán Lajos föbelötte magát.

Beszélgetés az apával.

Szerda délután 2 óra körül futótűzként terjedt el a hírvétele, hogy *Urbán Ignác*, újvidéki tekintélyes kereskedő tizenöt éves gimnazista fia öngyilkosságot követett el és nyomban meghalt.

Szerda délután két óra tájban az ügyeletes rendőrtisztnek a sétatéri rendőrszem telefonon azt jelentette, hogy a sétatér egyik félreeső helyén, az ugynevezett rózsadomb egyik bokrában halva találtak egy fiatal 15—16 évesnek látszó fiút. A telefonjelentésre *Stefánovits Zsárkó* rendőrkapitány és *Wagner Károly dr.* kerületi orvos a rendőrszem által megjelölt helyre mentek, hol *Urbán Lajos*nak már csak holttestét találták. A holttest mellett egy hatlövetű revolver feküdt, melyben összesen két töltény volt, az egyikből a golyó ki volt löve, míg a másik töltény ép volt. A holttest fején a halánték körül hatalmas véres seb tátongott. Az első pillanatra már kétségtelen volt, hogy a fiatal tanuló öngyilkosságot követett el. *Stefánovits* rendőrkapitány nyomban értesítette a szerencsétlen családot és a holttestet azalatt hordágyon *Urbán Ignác*nak Andrassy-utcai lakására vitette. Az öngyilkos fiu szülei megtörve értesültek a rettenetes tragédiáról, mely egy fiatal, szép reményekre jogosító fiu életének vetett véget.

Az öngyilkos zsebében öt levelet találtak. Az egyik *Szaily Ottónak*, az öngyilkos iskola-társának szolt, kettő „osztálytársaimnak” megnevezést viselte, a negyedik levél bátyjának *Urbán Károlynak* szolt, az ötödiken pedig ez állt: „*Bontsa fel bárki!*”. *Stefánovits* rendőrkapitány a levelet fel is bontotta és annak tartalma az volt: „*Halálomnak egyedüli oka Piu-*

kovich Sándor dr.”. A többi levelet a rendőrség a címzetteknek kézbesítette.

Urbán Lajos az újvidéki magyar kir. kath. főgimnázium V-ik osztályába járt. Nem tartozott a jó tanulók közé. A négy gimnáziumot eredményesen végezte el és csak ezen iskolaévben voltak komolyabb nehézségei. Az első félévben 5 tantárgyból bukott el, míg most az év végével sem állt jobban és az igazgató tájékoztatására készített klasszifikálás szerint három tantárgyból elégtelenre állt és kettőből fél négyesre.

A szerencsétlen fiatal diák iskolatársai azt mesélték, hogy *Piukovich Sándor dr.* tanár szerda délelőtt *Urbán Lajost arcultította és megrugta volna.* Az idő rövidsége miatt nem volt módunkban a hír hitelességének utánajárni, de különben is a való igazságnak megállapítása a megindító vizsgálat feladatát képezi, mely vizsgálat semmiképen sem késhet és hivatva van az ügyet teljesen megvilágítani. Konkluziókat az esetből most még nem vonunk le, időközben utánajárunk az esetnek és iparkodni fogunk teljes világosságot ebbe a misztikus ügybe hozni. Tisztán akarunk látni, ép ezért a látszatnak a vádnak hitelt még nem adunk.

Szerda délután négy órakor felkerestük *Megyessi* igazgató urat, aki az öngyilkosság okáról nem tudott vagy nem akart felvilágosítást adni. Az öngyilkosság hírére a gimnázium épületére kitűzték a fekete gyászlobogót.

Beszélgetés az apával.

Felkerestük a szerencsétlen tragédia szomorú hősnének édes atyját: *Urbán Ignácot*, aki erősen megtörve, sirva mondta el nekünk:

— Uram, amit a fiam körülbelül hat hónap óta szenved, azt nem lehet elmondani. Osztályfőnöke: *Piukovich Sándor dr.* utazott reá, üldözte, a fiu nap-nap után sirva jött haza és mondotta, hogy *Piukovich* tanár a halálba fogja kergetni. Magam is megkérdeztem a tanárt, többször intéztem hozzá a kérdést, mi kifogása van fiam ellen? Rosszul viseli magát, — mondotta. Ez nem igaz! Megkérdeztem a többi tanárt is és ezek azt mondták, gyengén tanul, *de jó fiu.* Azon kérdéssemre, hogy miért üldözi akkor *Piukovich*? — azt felelte az egyik tanár: *kérem Piukovich is gyerek.* Ez gimnáziumi tanár. Sokszor elküldötte hozzám az intézet szolgáját és tanulókat, hogy a Lajos rossz. Nem az apai önértet beszél belőlem, de a fiu nem volt rossz. Eleven, okos fiu volt, kit mindenki szeretett. Sokszor panaszkodott, hogy *Piukovich* tanár, ha csak a lábát megmozdítja, rámondul. Tegnap, a tragédia napján fiamat nem akartam iskolába küldeni. Előző nap hideglelése volt és egész délután feküdt. De ő mégis felkelt és elment szerdán az iskolába — betegem. Reggel szoltam *Piukovich Sándornak*, hogy fiam beteg volt és legyen vele kiméletebb. De *Piukovich* 10 órakor azt üzenté, hogy a Lajos rossz. Én vissza üzentem, hogy küldje haza a fiut, mert én nem engedem tovább iskolába járni. De nem küldte. Délben hazajött és én nem is láttam. *Két órakor megtörtént a szerencsétlenség és ma már halott.* Károly fiamnak levelet írt, melyben arra kéri, hogy *osztálytársai részére magyar gyászjelentést készitessen* és a levélben tettért bocsánatot kért. Egy levél azzal a címmel volt ellátva: *Bontsa ki bárki.* Ebben csak ennyi volt: *Halálom oka Piukovich Sándor.* Osztálytársaihoz két levelet intéztem, mindkettőben *ugyanazt az okot mondja.* Elmentem az igazgatóhoz és panaszt tettem ellene. Az igazgató maga mondta: „Ép ma hívtam be *Piukovichot* (az eset előtt) és közöltem vele, hogy nem engedem őt az ötödik osztályt felvezetni és jövőre újra az *elsőbe* osztottam be, mert az V-ik osztályhoz gyenge”. — Várom a vizsgálatot és a legszigorubb, példát statuáló megtorlást.”

Sirva mondta el ezeket a szerencsétlen apa, akit a tragédia teljesen megtört. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy felejthetetlen jó fiunk és testvérünk *Urbán Lajos*, magy. kir. főgimnáziumi V. oszt. tanuló, folyó évi június hó 12-én d. u. 1/2 órakor életének 15. évében rövid szenvedés után obb létre szenderült.

A boldogultnak hült tetemei f. hó 14-én d. u. 1/2 órakor fognak az Andrassy-utca 3-ik

számu gyászszóhoz a helybeni róm. kath. sarkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 15-én reggel 7/7 órakor fog a helybeli belvárosi róm. kath. plébánia templomba a Mindenhatónak bemutatattani.

Ujvidék, 1907. évi június hó 12-én.

Áldás és béke hamvaira!

Urbán Ignác és neje, szül. Csermák Mária, szülei. Károly, Oszkár, Viktor, Olga, Gizi, Ilonka és Angéla, testvérei.*

Lapzárta után felkeresett bennünket *Mihály András, Breuer Samu és Gyurics Sándor* V. o. beli tanulókból álló küldöttség és kijelentték „az osztály megbízásából”, hogy *Urbán Lajos* vádjá „igaztalan” és arra kérték bennünket, hogy „mérsékelten” írjunk az ügyről! Hogyan tudták, hogy mi hogyan, mérsékelten vagy másképp írunk? Ki küldte őket? „Az osztály”? De a leckéjüket a kis diákok jól mondták fel.

Politikai főmunkatárs: Kalmár Antal dr.

Felelős szerkesztő: Mayer József.

Társaszerkesztő: Medvetzky Imre dr.

A fölszámolás

alatt lévő **Ujvidéki Kereskedő Ifjuság Kórház-Egylete** felhívja ezennel **hitelezőit**, hogy a netaláni követeléstüket **8 napon belül** jelentsek be **Kapamadzsi István** a fölszámoló bizottság elnökének.

Ujvidék, 1907. évi június hó 15-én.

Csödtömeg eladási hirdetm.

Lehrner István ujvidéki lakos közadós csödlügyében az ujvidéki kir. törvényszék mint csödlbírósnak 8226. S. P. 1907. számu határozata folytán a csödlleltár 1-397. t. a. összeirt 6991 korona 15 fillér beszerzési és 3576 korona 40 fillér becsértékben felvett rövidárak, bolti felszerelések és butor ajánlati verseny útján elrdatnak.

Az egész áruraktárra, bolti felszerelésekre és butorokra az írásbeli ajánlatok 1907. június hó 28-án d. u. 5 óráig alulírott tömeggondnoknál benyújtandók elkésztett ajánlatok tekintetbe nem vétetnek. Minden ajánlattevő tartozik egyben a fenti becsérték 10%-át, vagyis 358 kor. bánatpénz fejében tömeggondnok kezeihez letenni.

A beérkezett ajánlatok felett 1907. június hó 30-án-án fog határozat hozzatni. Tömeggondnok fentartja magának a jogot hogy az ajánlatok közül a legelőnyösebbet is visszautasíthassa és a csödlvagyon értékesítése tárgyában újból intézkedhessék.

A tömeggondnok az áruk minősége és mennyisége tekintetében felelősséget nem vállal.

A csödtömeggondnok határozata után tartozik a vevő a vételárt és vételi illetéket 24 óra alatt tömeggondnok kezeihez készpénzben lefizetni és az árukat 3 nap alatt átvenni.

A mennyiben vevő a fenti feltételek bármelyikének eleget nem tette, a letett bánatpénz elvesztettnek nyilvánítottatik és jogában áll a csödtömegnek az áruraktár értékesítése iránt a késedelmes vevőköltségére és veszélyére újból bármilyen módon intézkedni.

A csödlleltár alólírott tömeggondnoknál betekinthező s annak közbenjárása mellett az áruraktár is megnézhető.

Ujvidéken, 1907. évi június hó 12-én.

Gostović Pál

2-1

ügyvéd, csödlömeggondnok.

4201. sz. 1907. tkv.

Árverési hirdetmény.

Torzsai takarékpénztár végrehajtónak Lepojev Tósáné, Igics Julka bácskulai lakos és társai végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 500 korona tökekövetelés ennek 1904. évi április hó 1-től járó 8% kamatai 57 korona 90 fillér perbeli végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 20 kor. 30 fillér és még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. §-a alapján a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területen levő és az urstentiványi 641. számu tkvi betétben A. t. I. sorszám alatt Lepojev Tósáné, Igics Julka és kiskoru Igics Milica, Zorka, Milán, Tinka, Nikola és Izidor tulajdonául felvet 170. hrszámu 19. b. ö. i. sz. 891. négyyszögölnyi ház és beltetekre 1184 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására *határidőül 1907. évi július hó 31-ik napjának délutáni 3 órája Urszentiván község házához íjuzetik ki.*

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 118 koronát 40 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékpénzes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidéken, 1907. évi május hó 21-én.

Kállay,

kir. törvényszéki bíró.

1-1.

Alföldi Bank Részvény-Társaság

Szabadkán.

Van szerencsénk értesíteni, hogy intézetünk

„ALFÖLDI BANK RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG“

cég alatt megalakult és működését Szabadkán, (Damjanich és Bajza-utca sarkán) f. hó 1-én megkezdette.

Az intézet üzletköre kiterjed a bankszakma minden ágazatára, jelesen:

elfogad betéteket kamatoztatás végett betéti könyvekre és folyó számlára, a cheque-rendszer alkalmazása mellett, vagy a nélkül.

Előlegeket ad a budapesti vagy bécsi tőzsdén jegyzett állami és hitelpapírokra és társintézetek részvényeire; arany és ezüst pénzekre, valamint árukra és terményekre.

Leszámitol váltókat, kereskedelmi utalmányokat, chequeket és más rövid lejáratu hasonló természetű papírokat.

Nyílt hiteleket engedélyez váltóra, vagy folyó számlára, jelzálogi vagy más biztosíték mellett.

Kölcsönöket ad ingatlan földbirtokra és szilárd anyagból épült házakra hosszabb vagy rövidebb időre minden szokásos fizetési mód mellett.

Vesz és elad **állami és más értékpapírokat**, valamint ingatlan birtokokat.

Elvállalja **váltóknak és kereskedelmi utalmányoknak** behajtását és a társaságnál telepített váltók beváltását.

Megőrzés végett átvesz értékpapírokat és értéktárgyakat.

Létesít gazdasági és ipari vállalatokat és alakít hitelegyleteket és szövetkezeteket.

Midőn arra kérjük, hogy megbízásaival bennünket megtisztelni és szolgálatainkat, — melyekben bennünket mindenkor kifogástalan előzékenység, szoliditás és pontosság fog vezérelni, — minél gyakrabban igénybe venni méltóztassék, vagyunk

teljes tisztelettel

az „Alföldi Bank Részvény-Társaság“ igazgatósága:

Lelbach János

elnökigazgató.

Korossy Emil

alelnök.

Mészáros Gábor

alelnök.

Christ György

ifj. Illés Antal

Dr. Kern Lajos

Kiss Gyula

Pullmann Frigyes

Roth Béla

Szegő F. Adolf

Wéber Frigyes

Hámori Antal

igazgatók.

vezérigazgató.